

27. JANUAR 2012 - 9:34

Dengang socialdemokrater lod sig finansiere af CIA

AF JENS KRISTIAN JENSEN

ANMELDELSE: Med bogen »Amerikaniseringen af den danske fagbevægelse« ydes et vigtigt bidrag til den kolde krigs historie. Denne gang med fokus på USA's direkte og indirekte indflydelse på meningsdannelsen i Vesteuropa, som den udfoldede sig via fagbevægelserne på begge sider af Atlanten.

Forfatteren Dino Knudsen forsøger at afdække det komplicerede net af aktører, organisationer og offentlige institutioner, som var optaget af at bekæmpe kommunisterne i årene umiddelbart efter 2. verdenskrig.

[Læs Modkrafts interview med Dino Knudsen: »Forsker: Skumle dollars gik til socialdemokratisk propaganda«.](#)

Tyngden lægges i den rolle, det amerikanske hovedforbund American Federations of Labour (AFL) spillede i denne kamp.

AFLs udvikling af en selvforståelse som international bannerfører for amerikanske – og dermed antikommunistiske værdier - er centrale for Dino Knudsens værk og tilføjer, så vidt det er denne læser bekendt, et nyt aspekt til historieskrivningen med tildelingen af en hovedrolle for udførelsen af den amerikanske udenrigspolitik til en faglig organisation.

Efter endt læsning spørger man tilmed sig selv, om begrænsningen af kommunisternes indflydelse i Danmark overhovedet havde været mulig uden brugen af de europæiske fagforeningers kontakt til arbejderklassen og dermed befolkningsflertallet i de enkelte lande.

[Læs kapitlet »Splittelsen af det faglige verdensforbund« fra bogen på Modkraft.](#)

Den antikommunistiske dagsorden

Krigen var knapt overstået, før AFL begyndte indsatsen for at sætte en international antikommunistisk dagsorden i de faglige organisationer. Redskabet til arbejdet blev især The Free Trade Union Committee (FTUC), som blev dannet af AFL i 1944, men hvis tilknytning til FTUC, var tilpas løs til, at man i årene efter krigen kunne samarbejde tæt med statslige institutioner og endda blive sponsoreret af CIA.

DINO KNUDSEN

AMERIKANISERINGEN AF DEN DANSKE FAGBEVÆGELSE

MARSHALLHJÆLP, KOLD KRIG
OG TRANSATLANTISKE FORBINDELSER,
1945-1956

MUSEUM TUSCULANUMS FORLAG

FTUC's arbejde personificeres igennem to af organisationens væsentligste aktører - formanden Jay Lovestone og hans »håndlanger« Irving Brown. Beskrivelsen af deres liv og levned giver et godt indblik i, hvordan stærke personlige motiver, snarere end idealistiske forestillinger om samfundets indretning, spillede en hovedrolle i deres arbejde.

Den ene var oprindeligt kommunist, men faldt i unåde i Moskva, og den anden tragtede, som barnebarn af russiske immigranter, efter at blive en respekteret amerikaner.

Antikommunismen blandt danske socialdemokrater

I Europa var en af AFL/FTUC's gode samarbejdspartnere den socialdemokratiske fagbevægelse i Danmark, hvor formanden for De Samvirkende Forbund (det daværende LO) Eiler Jensen spillede en nøglerolle.

Antikommunismen var stærkt rodfæstet i den faglige top og havde været det siden mellemkrigsårene, uanset den tilnærmelse mellem DKP og Socialdemokraterne, som skete umiddelbart efter krigens afslutning.

Man samarbejdede derfor loyalt med amerikanerne om bekæmpelsen af kommunisterne og var ikke tilbageholdende med at dele informationer om danske kommunister med blandt andre USA's ambassade.

Træningsprogram for danske fagforeningsfolk

Med Marshall-planen blev der for alvor skaffet ressourcer til det antikommunistiske missionsarbejde. Den økonomiske hjælp til de vesteuropæiske lande sikrede en vækst, der var både til USA's og Vesteuropas fordel, men hjælpen var også et værktøj i kampen om sjælene.

I USA startedes blandt andet et træningsprogram for danske arbejdere og fagforeningsfolk, hvor der blev undervist i produktivitetsforbedringer. Men samtidig var formålet at gøre deltagerne pro-amerikanske, forstået på den måde, at de skulle gøres til budbringere for fordelene ved den amerikanske samfundsindretning.

Det var imidlertid ikke en ubetinget succes. Deltagerne oplevede både racismen overfor landets sorte befolkning og de sociale foranstaltninger som værende alt andet end beundringsværdige.

De kritiske forhold blev dog nedtonet, så fremstillingen af de »gode« ting ved USA kunne fremtræde så klart som muligt i den hjemlige propaganda.

Mere end klar til at bekriige kommunisterne

Dino Knudsen er en omhyggelig guide til det politiske spil og til de hovedaktører, der bekæmpede kommunismen under overfladen af de officielle statsinstitutioner og politiske partier, som normalt tildeles hovedrollerne i koldkrigshistorien.

Således får den amerikanske fagbevægelse en vigtig plads i historien på grund af den indflydelse, AFL opnåede på den amerikanske udenrigspolitik overfor Vesteuropa i forbindelse med Marshall-hjælpen.

Men det sandsynliggøres til gengæld ikke, at den amerikanske udenrigspolitik påvirkede dansk fagbevægelse i afgørende grad.

Tværtimod lader det til, at store dele af den socialdemokratiske fagbevægelse på forhånd var mere end klar til at bekriige kommunisterne og i den forbindelse var taknemmelige for hjælpen fra de amerikanske kammerater, uden at det medførte større beundring for USA,

end landets rene økonomiske resultater kunne retfærdiggøre.

Det er nuancerne og de mange forskellige synsvinkler, der er bogens styrke, men enhver historiker skriver naturligvis ud fra egne holdninger og opfattelser, og derfor skal forfatteren roses for de mange uddybende kommentarer og henvisninger, som ikke lader læseren i tvivl om styrken og svaghederne ved de forskellige kilder, han anvender og fortolker.

Dino Knudsen: »Amerikaniseringen af den danske fagbevægelse. Marshallhjælp, kold krig og transatlantiske forbindelser, 1945-1956« (Museum Tusulanum, 2012).

Jens Kristian Jensen er næstformand i Lager, Post og Servicearbejdernes Forbund, der har været blandt bidragerne til udgivelsen af bogen. Han er desuden politisk aktiv i Socialdemokratiet.

Se også links om AIC på Tidslinjen, 7. november 1944

Redaktion: Modkultur

Tak fordi du bruger Modkraft.

Vi håber du har læst noget interessant eller oplysende.

Du kan støtte Modkraft via MobilePay: **50 37 84 96**